

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақша мен отбасының бала тәрбиелеудегі қарым-қатынасыЖАРИЯЛАНДЫ
09.10.2017СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/17363/>

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Надирбекова Роза Бартбековна

Балаларымыз болашағымыз, бала тәрбиесі еліміздің әлеуметтік дамуының, құрылымының келешегін айқындаушы деп есептейміз. Егемен еліміздің көк туын желбіретер ертеңгі болашақ, яғни бүгінгі бүлдіршіндер тәрбиесі аса ауқымды, назар салатын басты мәселенің бірі.

Біздің мемлекетіміз бүгінгі таңда әлеуметтік, экономикалық және саяси негіздерін жаңа заманға сай жасаушы мемлекет.

Мемлекетіміз келешекте жас ұрпақтың еліміздің азаматы болуы үшін денсаулығына, отбасына, ойынға, білімге деген құқықтарын толығымен қуаттап, қабілеттерін барынша жүзеге асыру және үлкен жетістіктерге жетуде табанды болуын қалайды.

Бала тәрбиесі ана сүтінен басталып, біреудің біреуге ықпалы арқылы өмір бойы қалыптасатын күрделі құбылыс. Тәрбиенің ең алғашқы бастамасын отбасында алса, жалғасы балабақшамен байланысады, яғни бала тәрбиелене отырып білім алады.

Отбасы адамзат қоғамының ең шағын бейнесі. Қоғамда отбасы екі қызмет атқарады, оның бірі-дүниеге ұрпақ әкелу, екіншісі-дүниеге келген сәбиді тәндік жағынан дамытуды қамтамасыз етіп, өмір бойы рухани жағынан жетілдіріп, оны тұлға ретінде қалыптастыру.

Отбасы тәрбиесі қоғамдағы өзгерістермен тығыз байланысты, сондықтан ол қоғам мүддесіне қызмет етуі тиіс. Отбасы ең алғашқы тұлғаны дамытатын әлеуметтік орта. Отбасында баланың тұлғалық қасиетіне ықпал ететін көптеген жағдайлар болады. Мәселен, отбасы мүшелерінің мәдени деңгейі баланың түрлі әлеуметтік құндылықтарды игеруіне игі әсерін тигізеді.

Отбасындағы жас ұрпақтың тұлғалық қасиеттерін қалыптасуына ата-ананың, отбасы мүшелерінің қарым-қатынасындағы мейірімділік пен махаббат қажет. Толық мәнді отбасы болу үшін ата-ананың және басқа отбасы мүшелерінің береке –бірлікті , түсінікті сақтауы, сонымен қатар әр отбасы мүшесінің құқығы қорғалуы тиіс.

Тек осындай ізгілікті мұраттар отбасында орын алғанда ғана, Отанын, елін-жерін сүйетін, өз ұлтының салт-дәстүрін, сонымен бірге жалпы адамзаттық мәдени құндылықтарды бойына сіңіріп, өзінің кісілік келбетін сақтай алатын тұлға тәрбиелеуге болады. Бала отбасынан жақсыны да, жаманды да бойына сіңіреді. Сондықтан халқымыз «Бала ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі» дегендей бала тәрбиесі оның дүниеге келгенінің алғашқы күнінен басталады. Адамзат ұрпағына отбасының аса құнды ықпалы мен әсерін өмірдегі басқа еш нәрсенің күшімен салыстыруға болмайды. Балаға ата-ана тәрбиесінің орнын ешнәрсе толтыра алмайды. Яғни , елдің ер-азамат тәрбиелеу, ең алдымен , отбасына жүктеліп отыр.

Отбасы –адам баласының өсіп-өнер, қаз тұрар, қанат қағар ұясы, алтын бесігі.Ол бала үшін бір үлкен әлем,осы әлемде бала алғаш өмірмен қарым –қатынас жасап, өмірді сүюді, қиындыққа көнуді, қуануды, қайғыға ортақ болу керек екенін ұғынып өседі.Баланың отбасындағы тұлғалық қасиетін жетілдіретін жағдайдың бірі –отбасы ішілік және отбасынан тысқары атқарылатын еңбек. Отбасындағы күнделікті тұрмыс қажеттілін қамтамасыз етуден туындайтын еңбек баланы әлеуметтік қатынасқа түсіріп, оны ересек өмірге тәрбиелейді. Сондай еңбектің барысында баланың жауапкершілігі артып, еңбек ету қажеттілігін түсінетін болады. Отбасы тәрбиесі кешнеді педагогикалық мақсаттылық арқылы іске асады. Сондықтан кез келген педагогикалық тәрбие отбасымен қарым-қатынас жасамай іске аспайды. Сондықтан балабақшадағы оқу-тәрбие ісінде басты мақсаты ата-анамен тығыз байланыста жұмыс жүргізу болып саналады. Бұл барлық педагогтерге түсінікті жайт, дегенмен әлі күнге дейін балабақша мен ата-аналармен жұмыс жүргізу кәзіргі күннің өзекті мәселерінің бірі болып тұр деп ойлаймын. Сол себептен балабақша ұжымы , тәжірибелі педагогтердің жұмысының арқасында бүлдіршіндерге ең жақын адамдардың бізбен бірге бірлесе отырып тәрбие ісіне араласуына ат салысып жұмыс жүргізуіміз керек. Біз бірге болуымыз керек екенін ұғындыру біздің басты міндеттеріміздің бірі екенін естен шығармауымыз керек.

Отбасындағы тәрбиенің тиімді болуы ондағы қарым-қатынас түрлерінің орнығуына байланысты. Отбасындатүрліқарым-қатынастарорыналады:

- ынтымақтастыққарым-қатнас, яғниотбасымүшелерініңөзарақарым-қатынасытүсініктік пен көмеккебағытталады.
- ортақмүддегенегізделгенбірыңғайқарым –қатынас
- жақсықарым-қатынастысақтайотырып, өзаражетістіккежетудікөздегенқарым-қатынас

- бәсекелестік ,барлықжағдайдаөзініңбәсекедеутуынкөздегенқарым-қатынас;
- түрлісебептерментуындағанотбасындағықайшылықтықарым-қатынас;

Демек, әротбасындатүрліқарым-қатынастыңорнығуынанбаланыңжекетұлғалыққасиетіқалыптасады. Отбасындатүрліқарым-қатынасқалыптарыкөрінісбереді. Кейбіротбасындаотбасымүшелерінбетіменжәбереді, мұндайжағдайдаешқандайқарым-қатынасболмайды. Ал ,кейбіротбасындабеделорыналғанқарым-қатынасорнайды. Оның да өзіндікерекшеліктері бар, ондабіреудіңбасқаларғабасымдылықтанытуы, бұйыруыбаланыңтұлғалыққасиетініңдамуынажағымсызықпалетеді. Қазіргікездезаманағымынақарай, отбасындадемократиялыққарым-қатынасқаұмтылушылық бар, яғниәротбасымүшесітеңқұқықтықарым-қатынастыорнатудыкөздейді.

Түйіндейкеле, отбасындаорныққанқарым-қатынастүрі мен қалыптарынасәйкесбаланыңтұлғалыққасиеттеріқаланады. Бала әрқашандаата-анадан жүрекжылуын , мейірімділіктіқажететеді, олата-ананыөмірдіңтірегисанайды. Бала үшіната-анаигілікжасаушы, үлгіөнегекөрсетушіжәнеақыл-кеңесайтушыболыптанылады.

Қазіргіотбасытәрбиесіндегібастынысанабаламенруханиүндестік пен үйлесімдіккеұмтылу , ата-баба мұрасынсақтауғакөңілбөлу, халықтыңтәлімдікмұрасынбүгінгікүнменсабақтастыруболыптабылады. Осығанорай, отбасындаеңбексүйгіштікке ,баланыңжасынасайеңбектүрлерінежәнеқоғамдық-пайдалыеңбеккебаулудыіскеасыруқажет. Ата-анажәнеәлеуметтік орта, яғнибалабақшаболашақазаматтыңденсаулығынжастайынансақтауүшін , оныңтәнініңдұрыстүзеліпқалыптасуына , салауаттыөмірсалтынныңайтуғаерекшемәнбергенібүгінгікүнніңөзектімәселесініңбіріболып саналады.

Әротбасыататегіненкележатқанкәсібін, өнерін, таңдағанеңбегінқұрметтеп, оны кейінгіұрпаққаүлгі -өнегеееткен, бірлесіпатқарғанпайдалы-қоғамдықеңбекбарысындаадамгершілікқағидалардықатаңсақтап, дамытыпотырған, ұрпағынаақыл -кеңесберіп, ата-кәсібінқұрметтеп, қалыптасқандәстүрдіжетілдірген.

Бүгінгі күнзаманталабынасайоқу-тәрбиеүрдісіндеұйымдастырудаәрбаланыжекетұлғаретіндеқабылдап, тәрбиеісінеата-ананытікелейқатыстырудыңоңнәтижеберетінінөмір мен тәжірибедәлелдепотыр. Сондықтанкөптегенжылдарбойы осы бағыттақажырлыеңбектержүргізіліпкеледі. Біздіңбалабақшада осы бағыттаата-аналарменталмайеңбекетіпөзалдынамынадаймақсатміндеттердіқойыпотыр. «Үздіксізбілім беру мен сауықтандыру, тәрбиелеужұмысындакеңістікқұрусабақтастығынжүзегеасыру» яғни, ата-ана бала

тәрбиелеуісіне белсене атсалысу үшін белгілі бір жүйе құрастырып жұмыс жүргізу. Осы міндеттерді іске асыру барысында «Тәрбиеші-ата-ана» мәселесіне ерекше көңіл бөлініп отырады. Балабақша ұжымы осы мәселерді талдап, талқылай отырып ата-аналармен жұмыс жүргізуді мынадай бөлімдерге бөліп қарадық. «Оқи отырып, тоқи отырайық», «Өз ойыңды басқамен бөліс», «Біз біргеміз».

«Оқи отырып, тоқи отырайық» бөлімінде балабақша педагогтары ата-аналармен бірлесе отырып оқу-тәрбие процесінде жұмыс атқарады. Бұл бөлімде ата-аналарға түрлі жарыстар, жарнама жасау, семинар кеңестер беру арқылы жұмыс іске асырылады. Сонымен бірге, педагог-тәрбиешілер де тек балалармен, ата-аналармен жұмыс жүргізіп қоймай өз білімдерін жаңаша толықтыруға талпынады. Әр педагог – тәрбиеші жұмыс бағытынің дей отырып жаңа үрдістерге тәрбиеге тап болары сөзсіз деп ойлаймын.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.